

NEWSLETTER

NOVEMBER – DECEMBER

FOREST LOSS MONITORING PROJECT

I. PSC AND PTC 1ST MEETING

หลังจากได้ดำเนินโครงการมาเป็นระยะเวลา 4 เดือนเศษ ก็ถึงเวลาที่ต้องรายงานผลการดำเนินโครงการฯ แก่คณะกรรมการโครงการฯ ทั้ง 2 คณะ และเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2567 ทางโครงการได้จัดการประชุม “ประชุมกรรมการบริหารโครงการ (PSC) และกรรมการวิชาการโครงการ (PTC) ครั้งที่ 1 โครงการเสริมสร้างการระบบเฝ้าระวังและติดตาม เพื่อแก้ปัญหาการบุกรุกทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของที่ดินบริเวณพื้นที่ความขัดแย้งชายแดนประเทศไทย”

เบื้องต้นเพื่อเป็นการรายงานความก้าวหน้าของโครงการฯ รวมถึงแผนการดำเนินโครงการฯ ในอีก 5 เดือนข้างหน้า ก่อนจบโครงการฯ ในการนี้ เรามีกรรมการโครงการฯ 2 ชุดด้วยกัน ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโครงการ (PROJECT STEERING COMMITTEE) และ คณะกรรมการวิชาการโครงการ (PROJECT TECHNICAL COMMITTEE) ซึ่งมีประกาศแต่งตั้ง ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2567 ในการประชุมครั้งนี้ได้รับเกียรติจาก DR. TETRA YANUARIADI, (ITTO PROJECT MANAGER) และ ผศ.ดร.ไตรรัตน์ เนียมสุวรรณ รองคณบดี คณะวนศาสตร์ ร่วมกล่าวต้อนรับผู้ร่วมประชุม และ คุณสัมพันธ์ มีสิทธิ์ ในการกล่าวเปิดการประชุม และ KEY PERSON ได้แก่ คุณสุชาติ กล้วยงศา ที่ให้เกียรติเป็นประธานในที่ประชุม ครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 33 ท่าน จากการนำเสนอการดำเนินโครงการฯ ของทีมที่ปรึกษาโครงการฯ รวมถึงการนำเสนอแผนการดำเนินโครงการฯ ได้รับข้อเสนอแนะจากกรรมการดังนี้

สรุปข้อเสนอแนะจากกรรมการ PSC และ กรรมการ PTC

ทาง กอรมน. แจ้งว่า กิจกรรมการบิน DRONE ระมัดระวังไม่ให้ใกล้ชายแดน เนื่องจากเป็นพื้นที่เปราะบาง อาจเพิ่มความขัดแย้งระหว่างประเทศ และภายในประเทศเมียนมาร์ได้ พอ.เสกสรรค์ ผู้อำนวยการสำนักป่าชุมชน ท้วงว่าการเข้าทำกิจกรรมในป่าชุมชน ทางโครงการฯ ต้องยื่นแบบฟอร์ม คนช 11-5 ต่อกรรมการป่าชุมชนจังหวัด

เรื่องการจัดฝึกอบรมต่างๆ โดยเฉพาะการทำ TISSUE CULTURE เป็นสิ่งที่เหมาะสม หากแต่มีพืชบางชนิด เช่น บุค ที่มีการส่งเสริมให้ปลูกแต่เกษตรกรหลายรายที่ทำการเกษตรบนที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ถูกต้องทำให้เกษตรกรเหล่านั้นหันไปปลูกพืชชนิดอื่น ทั้ง โดย พอ.สัมพันธ์ มีสิทธิ์ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ณ ปัจจุบันทางการได้มีโครงการตามแนวพระราชดำริ ของ สมเด็จพระเทพฯ ที่รองรับการเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชในพื้นที่ที่ร่วมโครงการฯ สามารถทำได้ โดยไม่ขัดต่อข้อกฎหมาย ทั้งนี้ทางประธานในที่ประชุม พอ.สุชาติ ได้มอบหมายให้ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปร่วมหาข้อสรุปในเรื่องนี้

พืชอีกชนิดหนึ่งที่ทางโครงการฯ เสนอให้เป็นชนิดที่สามารถใช้ในการส่งเสริมเกษตรกร ในการปลูกเพื่อช่วงลดการพึ่งพิงผลผลิตจากป่าโดยตรง คือ ฝั่ ทั้งนี้จากเดิมที่เราได้วางแผนไว้ จะเป็นการส่งเสริมการสร้างรายได้จากฝั่ด้วย ผลผลิตภักท์หัตถกรรมท้องถิ่นนั้น ที่ประชุมฯ นำโดย พอ.สกลก ได้เสนอทางเลือกที่สามารถเพิ่มมูลค่าของฝั่ได้มาก และยังยืนยันว่าโดยการเพิ่มฝั่กิจกรรมการทำ BIO - CHAR จากฝั่ ซึ่งปัจจุบันกำลังเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในประเทศ และตลาดโลก เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ GREEN สามารถตอบโจทย์เรื่อง CLIMATE CHANGE ได้ มีประสิทธิภาพในทางการเกษตรฯ โดยนำผสมกับปุ๋ยหมัก หรือช่วงในเรื่องการปรับปรุงดิน (บทความเผยแพร่ประจำเดือนธันวาคม 2562 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 2 กรมพัฒนาที่ดิน) และข้อมูล ณ ปัจจุบัน BIO-CHAR เป็นองค์ประกอบในผลิตภัณฑ์เครื่องกรองน้ำ ซึ่งทาง พอ.สกลก คาดว่าในอนาคตจะมี ตลาดรองรับขนาดใหญ่ หากเราเปลี่ยนแผนโครงการตามนี้ จะต้องดำเนินการอย่างไร เพื่อเสนอทาง ITTO อนุมัติก่อนไหมคะ

ในที่ประชุมเสนอว่าในการอบรม PLANT TISSUE CULTURE นี้หากทางชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับความรู้ ก็สามารถนำไปต่อยอดได้ กับพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ ในพื้นที่ ซึ่งทาง ผอ. สกลต์ ขอบหาข้อมูลเพิ่มเติม รวมถึงลงพื้นที่ PRELIMINARY SURVEY เพื่อข้อมูลที่เพียงพอในการวางแผนจัดฝึกอบรม

เรื่องการ MODIFIED BUDGET

จบส่วน NCAPS ที่ยังเหลือ ทางเราเสนอจะทำการซื้อกล้องเพิ่ม รวมถึงโทรศัพท์มือถือ ที่มีประสิทธิภาพในการรองรับ ข้อมูลที่ส่งจากกล้อง และในการดำเนินการระบบ SMART ด้วย ทางกรรมการเห็นด้วยในส่วนนี้ หากแต่เราต้องทำเรื่องขออนุมัติ ITTO อีกครั้ง จบในส่วนของการอบรมที่เราจะเพิ่มเติม BIO-CHAR เข้าไปสามารถปรับ โยกย้ายได้หรือไม่

การนี้ทางคณะกรรมการโครงการฯ ทั้งสองคณะ ได้เห็นชอบกับผลการดำเนินกิจกรรมที่ทางทีมงานได้นำเสนอ พร้อมยินดีสนับสนุนโครงการฯ ในการดำเนินกิจกรรมตามที่ได้วางแผนไว้

ต้องขอขอบคุณ ผศ.ดร. ชาคริต คุณสายชล นื่องปิยะชนก และทีมงาน ที่ทำให้การประชุมผ่านไปได้ด้วยความราบรื่น และพร้อมที่จะเดินทางไปดูงานกันแล้วค่ะ

II. FIELD TRIP AT SALAKPHA WILDLIFE SANCTUARY

จากที่ได้รายงานไปแล้วว่าทางโครงการฯ ของเราได้ทำอะไร และจะทำอะไรบ้าง และหนึ่งในพระเอกของโครงการฯ คงหนีไม่พ้น การใช้ระบบการลาดตระเวน และการเฝ้าระวังและติดตามการทำการกิจกรรมในพื้นที่ป่าชุมชน โดยการติดตั้งระบบ NCAPS ซึ่งกล้องที่ใช้มีหลากหลายรุ่น เพื่อใช้ในวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งในพื้นที่ที่มีการดำเนินกิจกรรมของมนุษย์อย่างเข้มข้น อย่างเช่นพื้นที่ศึกษาของโครงการฯ เราได้เลือกใช้กล้องที่มีประสิทธิภาพในการพรางตัวเองได้ดี คือเรียกง่าย ๆ ว่าต้องไม่มีแสงใดๆ ออกจากกล้อง และเนื่องจากเราใช้ติดตามคน การติดตั้งต้องอยู่บนที่สูง มีการส่งสัญญาณภาพในระบบ REAL TIME ระยะการถ่ายต้องชัดเจนในระยะไกล ทำงานได้ตลอด 24 ชั่วโมง ดังนั้นในการบรรจุแบตเตอรี่แต่ละครั้งต้องอยู่ได้นานเพื่อไม่ต้องป้อนขึ้นไปเปลี่ยนแบตเตอรี่บ่อยๆ เนื่องจากมีความเสี่ยงต่อตัวผู้ป้อนขึ้นไปติดตั้งแล้ว ยังอาจจะเป็นการง่ายต่อการพบเห็นของบุคคลทั่วไป ใช่มั้ย! จุดตั้งกล้องของเราต้องเป็นความลับแค่ไหน

นอกจากตัวกล้องที่โครงการฯ ใช้อยู่นี้ ยังมีการใช้กล้องดักถ่ายภาพสำหรับวัตถุประสงค์อื่นๆ ที่ต่างไป เช่น การใช้กล้องดักถ่ายภาพสัตว์ป่า ใช้ในการศึกษา และสำรวจสัตว์ป่า เป็นต้น การนี้ในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2567 ทางโครงการฯ นำโดย DR. TETRA YANUARIADI, ศศ.ดร. นริศ ภูมิภาคพันธ์, พอ.สุชาติ กัลยวงศา, พอ.สกลต์ บุญเสริมสุข, ผศ.ดร.ชาคริต ณ ตะกั่วทุ่ง, คุณสิริรัชย์ จินะมอย และทีมงานสาวสวยประจำโครงการฯ อีสามคน ได้ลงพื้นที่ถือเป็นงาน ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อดูงานการติดตั้งกล้อง พร้อมทั้งระบบการติดตาม ระบบการลาดตระเวน โดยเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระถือเป็นพื้นที่แห่งเดียวในประเทศไทยที่พัฒนาระบบการลาดตระเวนอย่างเต็มรูปแบบ

การนี้เราได้รับเกียรติจาก ผู้ช่วยเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ คุณสุกฤษฎี ไพภูเขียว นำทีมเพื่อบรรยายให้ความรู้แก่ทีมงานของโครงการฯ เริ่มด้วยการแนะนำประวัติความเป็นมาของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ หากใครสนใจสามารถหาอ่านได้ผ่าน WEBSITE ของทางกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ จากนั้นทางทีมงานจาก เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ ได้บรรยายถึงการเริ่มพัฒนาระบบลาดตระเวนจนมาถึง ณ ปัจจุบันเล่าคร่าวๆ คือ ไปร่วมอบรมการติดตั้งกล้อง และ SMART PATROL ที่จัดโดย กรมอุทยานฯ จากนั้นกลับมาพัฒนาระบบจนเป็นรูปเป็นร่างอย่างที่เห็นในปัจจุบัน ทั้งยังนำระบบนี้ไปช่วยในการเฝ้าระวังช้างออกนอกพื้นที่เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งกับชุมชนรอบเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า รวมไปถึงใช้กล้องดักถ่ายภาพสัตว์ป่าในการสำรวจประชากรสัตว์ป่า เป็นต้น อีกทั้งยังมีระบบ SMART PATROL หากแต่ยังไม่เต็มรูปแบบซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาระบบ เราในฐานะพลเมืองไทยขอเป็นกำลังใจ และรอชมผลสำเร็จค่ะ

และในวันเดียวกันนี้ โดยการประสานงานของ คุณสิริรัชย์ จินะมอย ทำให้เราได้มีโอกาสเรียนรู้ระบบการติดตั้งกล้องในอีกรูปแบบหนึ่งจาก องค์กรไม่หวังผลกำไร (NGO) ที่ชื่อว่า PANTHERA THAILAND จากที่มีโอกาสได้ฟังการบรรยายพอสรุปได้ว่า องค์กรแห่งนี้ได้มีการพัฒนาตัวกล้อง CAMERA TRAP เพื่อใช้เองใน PROJECT ของทางองค์กร และหากมีคนสนใจก็สั่งทำได้ พูดถึงเรื่องระบบ กล้อง CAMERA TRAP ของทาง PANTHERA ถือว่าใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน ง่ายจัดเก็บข้อมูลก็สะดวก ทั้งการติดตั้งก็แสนจะเรียบง่าย คือ วางที่พื้นแต่มีการพรางตัวให้กล้องพอสมควร ที่ใช้รูปแบบนี้ได้คงเพราะโครงการฯ ขององค์กรส่วนใหญ่ดำเนินการในพื้นที่อนุรักษ์ ความเสี่ยงในการจะมีผู้พบเห็นจึงไม่มากนัก ดังนั้นการวางกล้องที่พื้นจึงถือว่าน่าสนใจ ติดตั้งง่าย เก็บกลับสะดวก ภาพจากกล้องดักถ่ายภาพของ PANTHERA มีทั้งภาพสัตว์ป่า และภาพผู้บุกรุกพื้นที่เพื่อเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่อนุรักษ์

อย่างไรก็ตามจากการดูงานครั้งนี้ ทำให้ทางกรรมการของโครงการฯ เห็นภาพรวมมากขึ้นว่า ตัวกล้อง CAMERA TRAP และรูปแบบการติดตั้งกล้อง ที่ทางโครงการฯ ใช้อยู่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของทางโครงการฯ อย่างไร ปลาย นื่องสายชล ฝ่ายบัญชีของโครงการฯ ไม่ใช่แค่เก่งเรื่องการเงิน และทำอาหารเท่านั้น นื่องตำส้มตำอร่อยมาก สืบเติมไม่หักเลยคะ

III. PRE-SURVEY FOR TISSUE CULTURE AND BIO-CHAR WORKSHOP

ทางโครงการฯ ของเราได้กำหนดกิจกรรมไว้อีกหลายกิจกรรมด้วยกัน และอีก 1 งานสำคัญคือการส่งเสริม และเพิ่มศักยภาพให้ชุมชนในการสร้างรายได้จากผลผลิตจากป่าเพื่อเป็นการลดการพึ่งพิงทรัพยากรจากธรรมชาติ และหันมาพึ่งพิงตนเองมากขึ้น ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรให้คงอยู่ รวมถึงสามารถฟื้นฟูธรรมชาติให้ดำรงอยู่นานขึ้น ด้วยในวันที่ 14-16 ธันวาคม 2567 ทางทีมงานของโครงการฯ นำทีมโดย ดร.ชาคริต ณ ตะกั่วทุ่ง พร้อมกับวิทยากรผู้ที่จะมาสอนเรื่องการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช ได้แก่ ดร.พฤทธิ ราชรักษ์ และสาวงามประจำทีมอีกสองคน บวกคุณพล FIELD COORDINATOR คนเก่งของเรา ได้ลงพื้นที่เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกอบรม PLANT TISSUE CULTURE AND BAMBOO BIO-CHAR ที่จะจัดขึ้นในเดือนมกราคมปี 2568 ที่กำลังจะมาถึง ณ โรงเรียนห้วยสิงห์ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการลงพื้นที่ครั้งนี้ทางทีมงาน และทีมอาจารย์จากโรงเรียนห้วยสิงห์ ได้หารือร่วมกันเรื่องการสนับสนุนอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์พื้นฐาน และอุปกรณ์เฉพาะที่จำเป็นในการทำเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ซึ่งทางโรงเรียนได้จัดสรรสถานที่เตรียมสำหรับเป็นห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ นอกจากนี้ในส่วนของการทำ BAMBOO BIO-CHAR ทางโครงการฯ โดย ผอ.สกลก บุษยเสริมสุข กรรมการบริหารโครงการฯ ได้แนะนำวิทยากรตรงจาก จังหวัดลำปาง มาเพื่อจะมาให้ความรู้แก่ทางผู้เข้าร่วมอบรม และตอนนี้ทางเราได้สั่งเตาเผาเพื่อมาติดตั้งที่โรงเรียนห้วยสิงห์แห่งนี้ ดูเหมือนว่าเราพร้อมแล้วสำหรับการอบรม แล้วคุณละ พร้อมหรือยัง ถ้าพร้อมรอติดตามจดหมายข่าวฉบับถัดไปว่าผลการดำเนินการจะออกมาเป็นเช่นไร

IV. UPDATE THE NCAPS

จากการติดตั้งกล้อง NCAPS จำนวน 12 ตัวในพื้นที่นำร่องทั้ง 3 ป่าชุมชน รวม 1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เมื่อช่วงปลายเดือนตุลาคม 2567 ภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมงหลังจากการติดตั้งกล้อง โทรศัพท์ของทีมงานเริ่มทำงานรับภาพได้อย่างต่อเนื่องอย่างที่ได้อิงตามเป้าหมายข่าวฉบับที่ 2 ประจำเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นสถิติภาพถ่ายหลังจากติดตั้งกล้อง 22 วัน ในฉบับนี้ทางทีมงานจะมา UPDATE ผลการติดตั้งกล้อง ใน 2 เดือน มาดูกันว่าอะไรแปลกใหม่มาให้เราได้ชมกันบ้าง

V. ป่าชุมชนน้องใหม่ในโครงการฯ

จากการที่เราได้เฟ้นหาป่าชุมชนที่สุดท้ายในโครงการฯ ในช่วงปลายเดือนธันวาคม 2567 เราได้สมาชิกป่าชุมชนน้องใหม่ ได้แก่ ป่าชุมชนบ้านประตูเมือง ตั้งอยู่ที่ อำเภอบุญยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งนี้ต้องยกความดีความชอบให้แก่ผู้ประสานงานโครงการภาคสนามของเรา ที่ไม่ลดละความพยายามในการเฟ้นหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการฯ

ทำไมจึงเลือกพื้นที่ป่าชุมชนบ้านประตูเมือง? ในการเลือกพื้นที่นาร่องสำหรับการดำเนินโครงการฯ มีการกำหนดคุณสมบัติของพื้นที่เอาไว้ ที่สำคัญคือ ใกล้กับแหล่งพักพิงชั่วคราวของผู้พลัดถิ่นจากประเทศเมียนมาร์ อีกหนึ่งคุณสมบัติคือป่าชุมชนมีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีทรัพยากร และระบบการจัดการป่าชุมชนที่เข้มแข็ง และเหนือสิ่งอื่นใด คือทางชุมชนยินดีที่จะเข้าร่วมโครงการฯ กับเรา ซึ่งบ้านประตูเมืองค่อนข้างตอบโจทย์ยากอันนี้

เนื่องด้วยเป็นป่าชุมชนน้องใหม่ในโครงการฯ คุณพล FIELD COORDINATOR คนเก่งของเรา ต้องรับงานหนัก ในการเป็นทั้งวิทยากร ผู้ประสานงาน และผู้ร่วมทีมในการติดตั้งกล้องที่จะอยู่ที่ป่าชุมชนแห่งนี้ทั้ง 3 ตัว คงต้องปรบมือรัวๆ ให้กับ คุณพลที่ถ่ายทอดความรู้ ทุกขั้นตอนได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง พร้อมทั้งคอยประสานกับทีมที่ปรึกษาของเราคือ คุณสิทธิชัย จินะมอย และสมาชิกป่าชุมชนที่เป็นน้ำครึ่งแก้ว พร้อมรับสิ่งใหม่ตลอดเวลา ทำให้ผลติดตั้งกล้องเป็นไปได้อย่างดีด้วยดี

HIGHLIGHT

ต้นเดือนธันวาคม 2567 ทางอาจารย์ยงยุทธ ไตรสุรัตน์ ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้เข้าร่วมประชุมระดับนานาชาติ ณ ประเทศญี่ปุ่น โดยได้นำผลการดำเนินโครงการฯ ของเราไปเผยแพร่ต่อประชาคมโลก ซึ่งหวังว่าทางผู้สนับสนุนทุน จะได้เห็นถึงความตั้งใจจากทีมงานทุกคน ขอขอบพระคุณอาจารย์ยงยุทธ ไตรสุรัตน์ เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

จดหมายข่าวฉบับหน้าเราจะมีอะไรมารายงาน รอติดตามกันค่ะ

MORE INFORMATION

ongprasertpreecha@gmail.com
fforckn@ku.ac.th
<https://itto-forestloss.org/>